

УДК 551.571(477.82)

Павловська Т. С., Рудик О. В., Нікон О. Є.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

ПРОСТОРОВИЙ РОЗПОДІЛ ТА БАГАТОРІЧНА ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ ДНІВ З НИЗЬКОЮ ВІДНОСНОЮ ВОЛОГІСТЮ ПОВІТРЯ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ВПРОДОВЖ 2001–2020 РР.

У сучасному світі зміни клімату стали не лише науковою проблемою, але й практичною реальністю, яка впливає на життя людей та існування екосистем. Вивчення наслідків прояву цих змін найчастіше пов'язані з глобальними масштабами змін температури повітря, кількості опадів, частоти прояву атмосферних явищ, вмісту в приземному шарі атмосфери забруднюючих речовин. Дещо менше уваги приділяється вивченню регіональних аспектів кліматичних трансформацій, хоча саме такий просторовий масштаб наукових досліджень дозволяє розробляти найоптимальніші шляхи адаптації до змін клімату. Одним із метеопказників, який має значний вплив на здоров'я й комфорт життєдіяльності людини, стійкість матеріалів, тривалість зберігання продуктів харчування, експлуатацію механізмів та обладнання в умовах відкритого простору, фізіологічні процеси в живих організмах, екологічну пластичність видів, інтенсивність випаровування з поверхні водойм, суходолу та рослин, перебіг екзогенних процесів тощо є відносна вологість повітря. Крім середніх за добу, декаду, місяць, рік значень відносної вологості повітря, метеорологи визначають та аналізують ще кількість днів з низькою відносною вологістю повітря (30 % і менше) і кількість днів з високою відносною вологістю повітря (80 % і більше) за певний час (місяць, рік) [1; 4; 5].

Мета нашого дослідження полягала у дослідженні просторового розподілу й багаторічної динаміки кількості днів з низькою відносною вологістю повітря (30 % і менше) у Волинській області упродовж 2001–2020 рр. Інформаційною базою дослідження слугували фондові матеріали Волинського обласного центру з гідрометеорології. Інтерпретація даних дослідження здійснювалася за допомогою математико-статистичного, графічного методів, картографічного моделювання, порівняльного аналізу.

Дні з низькою відносною вологістю повітря на метеостанціях Волинської області спостерігаються переважно у теплий період року, взимку вони зазвичай відсутні (за досліджуваний період лише по одному дню було в лютому 2014 і 2019 років на МС Маневичі) (рис. 1). Найбільше таких днів в регіоні спостерігається на МС Маневичі, а найменше – на МС Світязь (рис. 2).

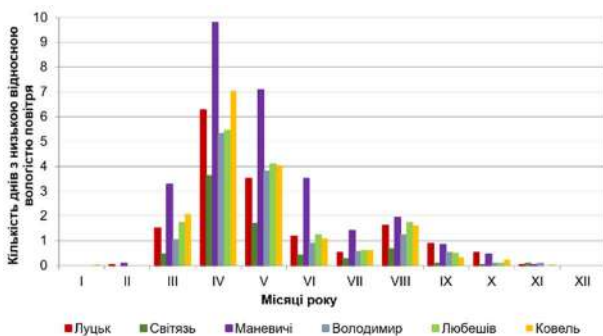

Рис. 1. Річний розподіл кількості днів з відносною вологістю повітря 30 % і менше на метеостанціях Волинської області

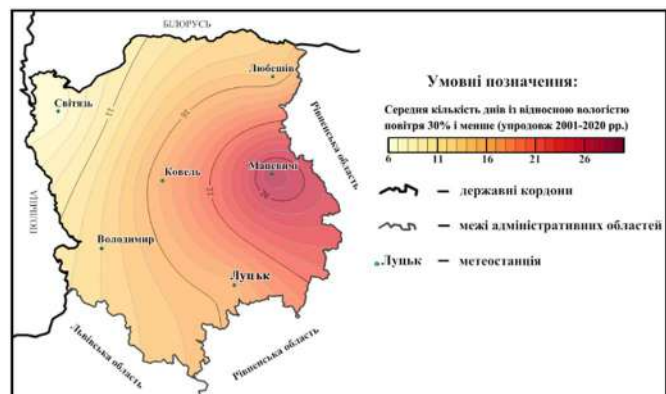

Рис. 2. Просторовий розподіл кількості днів з відносною вологістю повітря 30 % і менше у Волинській області

За багаторічний період (2001–2020 рр.) середня кількість днів у році з відносною вологістю повітря 30 % і менше складала: у Маневичах – 29, у Ковелі – 17, в Луцьку – 17, у Любешові – 15, у Володимирі – 13, у Світязі – 7. У середньому на кожен місяць року припадає приблизно 1–2 таких дні: на МС Луцьк – 1,3, на МС Світязь – 0,6, на МС Маневичі – 2,4, на МС Володимир – 1,1, на МС Любешів – 1,2, на МС Ковель – 1,4. Узагальнивши дані по метеостанціях області можна відмітити, що в середньому у березні зазвичай простежується 1,7, у квітні – 6,3, в травні – 4,0, червні – 1,4, липні – 0,7, серпні – 1,5, вересні – 0,5, у жовтні – 0,2, в інші місяці – 0 днів з низькою відносною вологістю повітря. Щодо багаторічної динаміки

кількості таких днів на метеостанціях області (рис. 3), то тенденція зростання величин показника характерна для Луцька, Маневич, Любешова, зменшення – для Світязя та Володимира; у Ковелі відсутня виражена спрямованість змін значень у часі.

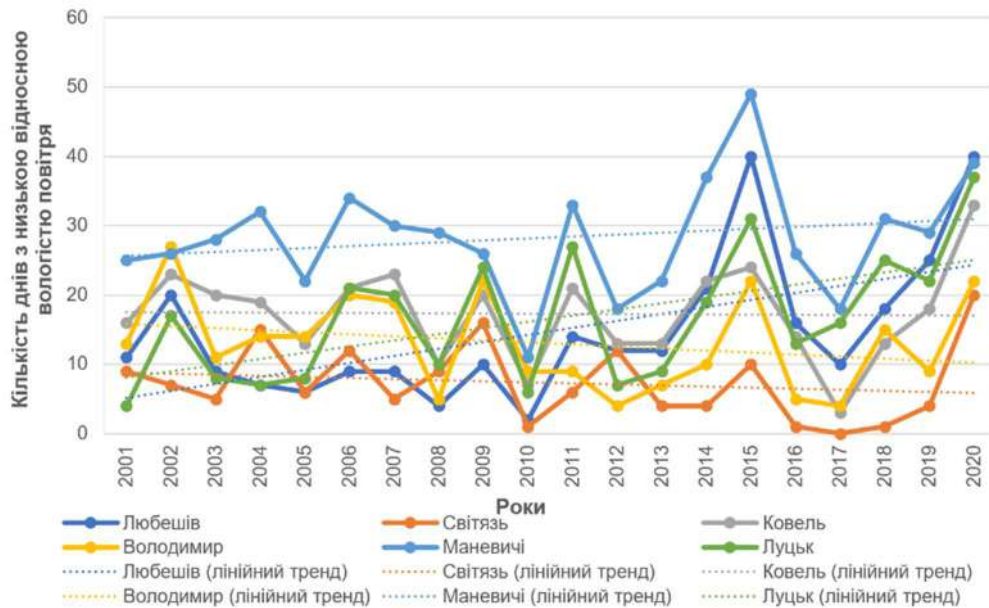

Рис. 3. Багаторічна (2001–2020 рр.) динаміка річної кількості днів з відносною вологістю повітря 30 % і менше на метеостанціях Волинської області

Висновки. Таким чином, на основі здійсненого аналізу графічних і картографічних побудов можна зробити висновок, що просторовий розподіл кількості днів з відносною вологістю 30 % і менше у Волинській області чітко відповідає напрямку зростання континентальності клімату в регіоні. Збільшення кількості таких днів у східній частині краю на фоні зростання температури повітря [2], зміни кількості й режиму випадання опадів [3], зменшення відносної вологості повітря [4] може свідчити про тенденцію до аридизації цієї частини області. Натомість у західній, а особливо – північно-західній частині сучасної Волині відбувається деяке пом'якшення погодно-кліматичних умов. Для поглибленого вивчення сучасних кліматичних змін у Волинській області необхідним є вивчення часової динаміки місячних значень кількості днів з низькою відносною вологістю повітря, тисноти зв'язку останніх із середньомісячними значеннями температури повітря, місячними сумами опадів. Ці завдання і визначають перспективи наших подальших досліджень кліматичних змін у Волинській області.

Список використаної літератури:

1. Кіптенко Є. М., Козленко Т. В., Щербань І. М. Вологість повітря в умовах сучасного клімату. https://uhmi.org.ua/conf/climate_changes/presentation_pdf/poster_1/Kiptenko_Kozlenko.pdf
2. Павловська Т. С., Федонюк М. А., Рудик О. В. Температурний режим повітря у Волинській області: хронологічний та хорологічний аспекти. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 1. С. 39–48. DOI <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2023.1.04>
3. Павловська Т. С., Білецький Ю. В., Валянський С. В. Просторовий розподіл і режим випадання атмосферних опадів у Волинській області. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 3. С. 13–23. DOI <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.02>
4. Павловська Т. С., Нікон О. Є. Багаторічна (1977–2020 рр.) динаміка показників відносної вологості повітря у Волинській області. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів: матеріали VIII Міжнар. наук.- практи. інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 12–14 квітня 2024 р. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2024. С. 55–58.*
5. Яковшина Т. Ф. Адаптація ЄС до змін клімату та стійкі урбоєкосистеми: навчальний посібник. Дніпро: ПДАБА. 2023. 109 с.